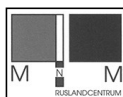

De novellen in verzen

Alexandr Poesjkin

vertaald uit het Russisch door Hans Boland

M_NM Ruslandcentrum

Papieren Tijger

Hans Boland ontving voor deze vertaling een werkbeurs van de
Stichting Fonds voor de Letteren.

Deze uitgave is mede mogelijk gemaakt door een financiële bijdrage van
het MvM Ruslandcentrum te Maastricht.

Omslag: Dave Mink, Rotterdam
Boekverzorging: Zefier Tekstverwerking, Breda

Eerste druk 1999; tweede, gewijzigde druk 2015
© 2015 Nederlandse vertaling Hans Boland
© 2015 Stichting Uitgeverij Papieren Tijger
www.papierentijger.org

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden
verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of
openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch,
mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enige andere manier,
zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

ISBN 978 90 6728 311 3/ NUR 302

Inhoud

Roeslan en Ljoedmila	7
De krijgsgevangene van de Kaukasus	95
Gabriëlslied	121
Vadim	139
De roverbroers	147
De fontein van Bachtsjisarai	155
De zigeuners	173
Graaf Nullin	197
Poltava	209
Tazit	259
Het huisje in Kolomna	269
Jezerski	281
Angelo	289
De Bronzen Ruiter	313
Verklarende lijst van eigennamen en vreemde woorden	331
Noten	337

Waar in de tekst een * voorkomt, verwijst dit naar de noten achterin het boek (pp. 337 e.v.). Voor overige termen en namen kan de Verklarende lijst van eigennamen en vreemde woorden (pp. 331 e.v.) worden geraadpleegd.

ROESLAN EN LJOEDMILA

een vertelling in verzen

1817-1820

Opdracht

U zult mijn ziel en zinnen sturen!
Uw schone sekse toegewijd,
Heb ik in luie, gouden uren
Getrouw verzinsels uit de tijd
Der voorvaderen neergeschreven
En stil naar hun gekout gehoord.
Wil mij mijn speelse vlijt vergeven!
Ik hoef geen hulde; mij bekoort
De hoop dat er een meisje, bevend,
Met kloppend hart, mijn lied misschien,
In het geheim zich overgevend
Aan deze zonde, in wil zien.

Er staat een eik al aan het water,*
Een gouden keten om zijn bast;
Hier loopt professor doctor kater
Te ijsberen, want hij zit vast.
Linksom loopt hij altijd te zingen
En rechtsom dist hij sprookjes op.

Je ziet er wonderlijke dingen:
Een meermin in een beuketop,
Trollen en wezens zonder namen
Langs paden die geen mens bevroedt,
Een hutje zonder deur en ramen
Op kippepoten. Je ontmoet
Er spoken in behekste dalen,
En bij de eerste zonnestralen
Komt uit de branding van de zee
Een heir van helden, schoon van leden,
Het stille zandstrand opgereden;
Een zeeljknecht komt met hen mee.
Diep voor het koningskind gebogen
Ligt hier de schrikkelijke tsaar
En aan het zwerk voor aller ogen
Berijdt een held van zessen klaar
De flanken van een tovenaar.
Prinsessen kwijnen er in kerkers
Waar wolven dienen, trouwe werkers,
En Baba Jaga's voetstap zet
Op eigen houtje tred voor tred;
Kasjtsje zit bij zijn goud te treuren.
Hier is de geest van Roes te speuren!
Ook ik was in dat sprookjesrijk
En heb naar de geleerde kater
Geluisterd aan het wijde water,
Meê drinkend bij de groene eik.
Eén sprookje ben ik niet vergeten,
Dus luister, als u meer wilt weten.

Eerste zang

Er is een heldentijd geweest;
Voorgoed voorbij zijn deze dagen.

De Zon Wladimir* vierde feest,
Omringd door al zijn zoons en magen,
Aanzittend in de Hoge Zaal.
Roeslan, die onder zijn getrouwen
De braafste is van allemaal,
Schenkt hij vandaag zijn kind: zij trouwen.
De gasten heffen de bokaal.
Ons voorgeslacht at kalm en waardig,
En nap of zilverbeker ging
Met schuimend bier of wijn wel vaardig
Maar traag, omstandig door de kring.
Vreugd in hun harten gietend, dronken
De mannen het gegiste sap
Dat hun door schenkers werd geschonken
Vol ernst en zwier, beleefd en knap.

Door het geroezemoes en gonzen
Kon men elkaar niet meer verstaan.
Daar klonk de goesli met zijn bronzen
En rusteloze stem. Bajan,
De zoete zanger hunner sagen,
Bezong Ljoedmila's en Roeslans
Geluk en zegende hun dagen
En hun door Ljeelj gevlochten krans.

De bruidegom – die zit te zwijgen.
Hij kan niets door zijn keelgat krijgen.
Hij is hartstochtelijk verliefd,
Slaakt diepe zuchten, smacht gegriefd,
Plukt ongeduldig aan zijn snorren;

Hij beidt de tijd en zit te morren.
Drie jonge ridders kijken kwaad:
Met gemelijk, versjteerd gelaat,
Nurks boven maagdelijke nappen,
Zitten zij roer- en woordeloos
Niets van de braspartij te snappen,
Gekwetst, gekrenkt, gebelgd en boos,
De drank en spijzen glad vergeten.
Bajan noch mede smaakt hun zoet.
Het driet al, op Roeslan gebeten,
Geeft blijk van een vergramd gemoed:
Liefde en haat vergift hun bloed.
Voorop Rogdaj, een dapper strijder;
Hij maakte Kiëvs landsgrens wijder
En zegevierde met zijn zwaard.
Daarnaast Farlaf met zijn verwende
Smultronie; op het slagveld kende
Men juist zijn hoogst bescheiden aard.
En daar weer naast een opgewonden
Jonge Khazaar, de khan Ratmir.
Hun wangen bleek, hun ziel geschonden –
Ach! hun vertier is zuur vertier.

De gasten trouwens gaan al gapen;
't Is mooi geweest en men wil slapen.
Het jonge stel wordt aangestaard.
De bruid, met neergeslagen ogen,
Lijkt best een tikkeltje bewogen;
De bruidegom is opgeklaard.
De aarde draagt een zwarte sluier,
Het loopt al tegen middernacht,
En afscheid nemend in een sluimer
Van mede, scheidt het stoer geslacht.
De bruidegom zit te versmachten
En koost zijn bruidje in gedachten.
Dan, met een liefdevol gebaar

Waarin ook droefheid ligt verzwegen,
Wordt de grootvorstelijke zegen
Geschonken aan het jonge paar.

De bruiloftsgasten zijn verdwenen.
Het licht dooft en het bruidsbed wacht;
De schone maagd wordt bijgeschenen
Door Ljeeljs lantaren van de nacht.
Na eindeloze, on vervulde
Verlangens naakt de zaligheid;
Het kleedje dat de maagd verhulde
Glijdt op het Byzantijs tapijt.
Hooft u het al: verliefd gefluister
Van iemand die zich overgeeft
En zich verlegen in het duister
Een kus ontstelen laat? Hier heeft
De bruidegom op zitten hopen...
Dan dreunt de aarde, alles beeft,
Het weerlicht, en de lucht splijt open.
De lamp dooft walmend, en totaal
Is nu het donker. De gemaal,
Roeslan, wordt door paniek bekropen:
Twee keer had een vreemd stemgeluid
Geklonken, en daarna was, tegen
De nacht grauwwaart afstekend, uit
De nevels iemand opgestegen
En toen werd alles leeg en stil...
De bruidegom ligt klam en kil;
Het angstzweet parelt op zijn wangen.
Hij tast en fluistert, maar hij krijgt
Geen antwoord en het duister zwijgt.
Waar is zijn lief en zijn verlangen?
Roeslan bemerkt tot zijn verdriet:
Ljoedmila is er gewoon niet,
Een boze geest heeft haar gevangen.

Wanneer een liefdesmartelaar
Wel eens tot wanhoop wordt gedreven,
Is zoiets tragisch weliswaar,
Maar hij kan ermee leren leven.
Wie evenwel jaar in jaar uit
Heeft zitten hunkeren en kniezen,
Zijn liefje in de armen sluit
En haar gelijk weer moet verliezen,
Voor eeuwig en voorgoed... O neen,
Dan stierf ik liever toch meteen!

Helaas, zo niet Roeslan, och arme!
De grootvorst is ontstellend kwaad
En toont niet in het minst erbarmen
Met hem, de oorzaak van zijn smaad,
Voor wie hij zich wel dood kan schamen.
Wladimir roept de zijnen samen
En smeekt, terwijl Roeslan verdoofd
Terzijde staat: 'Mijn zoons, vazallen!
Gij zijt mij toegedaan, gij allen;
Hebt meelij met mijn grijze hoofd!
Wilt gij zich ware ridders tonen?
Ga dan achter Ljoedmila aan.
Ik zal u rijkelijk belonen.
En jij, schlemiel, loop naar de maan!
Wie laat zijn vrouw nou zomaar gaan?
Het zal de redder niet berouwen:
Hij krijgt mijn halve vorstendom
En dochter. Wie kan ik vertrouwen?'
'Mij,' sprak de droeve bruidegom.
'Mij ook, mij ook,' klonk uit drie monden,
Die van Rogdaj, Ratmir, Farlaf:
'We zoeken tot ze wordt gevonden
Desnoods de hele wereld af!
U zult haar in uw armen sluiten,
Opdat u niet nog langer lijdt.'